

PEYGAMBER EFENDİMİZİN ÖRNEKLİĞİNDE

99 ESMÂ

Bana ne Diyor?

الحسنى
ولله الأسماء

VELİ TAHİR ERDOĞAN

Kapaktaki hat yazısının anlamı:

“En güzel isimler Allah’ındır. O’na o güzel isimleriyle dua edin. (A’râf 180)”

Hattat: Yahya Uzumlu

BILGEOĞUZ®

Peygamber Efendimizin Örneğinde
99 ESMA BANA NE DİYOR?

Veli Tahir Erdoğan

Yayın No: 1539

Genel Yayın Yönetmeni
Genel Koordinatör
Editör

Oğuzhan Cengiz
Oğuzalp Cengiz
Safiye Oskay -
Emine Fatma Demirtaş
Ercan Portakal
Mehmet İlhan Kaya

Kapak Tasarım
Mizanpaj

ISBN

978-625-7834-01-8

Yayıncı Sertifika No

40518

Baskı Tarihi

İstanbul, 2023

Matbaa Sertifika No

45501

Baskı Cilt

Lord Matbaacılık

*Davutpaşa Emintaş Matbaacılar
Sitesi No: 101/430
Topkapı-İstanbul*

Bu kitabın yayın hakkı, yazarıyla yapılan sözleşme gereği Bilgeoğuz Yayınları'na aittir. **Kitabın hukuki sorumluluğu yazarına aittir. Kitapta yer alan fikir ve önermeler yayınevine yasal bir sorumluluk doğurmaz.** Kaynak gösterilmeden kitaptan alıntı yapılamaz. Yazarın yazılı izni olmaksızın radyo ve televizyona uyarlanamaz. Oyun, CD ya da manyetik bant haline getirilemez, fotokopi ya da herhangi bir yöntemle çoğaltılamaz.

BİLGEOĞUZ

📍 Alemdar Mah. Molla Fenari Sk. 35/B
34110 Cağaloğlu-İstanbul

☎ 0212 527 33 65
0212 527 33 64 (Faks)

🌐 www.bilgeoguz.com
www.milletkitabevi.com

✉ bilgekitap@gmail.com

☎ 0553 129 86 86

📘 [bilgeoguzyayinlari](https://www.facebook.com/bilgeoguzyayinlari)

📷 [bilgeoguzkitap](https://www.instagram.com/bilgeoguzkitap)

✂ [bilgeoguzkitap](https://www.tiktok.com/@bilgeoguzkitap)

PEYGAMBER EFENDİMİZİN ÖRNEKLİĞİNDE

99 ESMÂ

Bana ne Diyor?

الحسنى
ولله الأسماء

VELİ TAHİR ERDOĞAN

BİLGEOĞUZ®

İÇİNDEKİLER

KONU VE SORU FİHRİSTİ	11
ÖNSÖZ.....	13
GİRİŞ, ESMÂ İLE KENDİNİ TANIMA.....	17
ESMÂNIN AHLAKA DÖNÜŞMESİ.....	23
ESMÂ ZİKİRİ, ASLINDA TEVHİD ZİKİRİDİR	31
ESMÂ HAKKINDA TEKNİK KONULAR.....	37
KİTAPTA KULLANDIĞIMIZ YÖNTEM	47
1. ALLAH İSMİ BANA NE DİYOR?	49
2. ER-RAHMÂN BANA NE DİYOR?	53
3. ER-RAHÎM BANA NE DİYOR?	57
4. EL-MELİK İSMİ BANA NE DİYOR?	58
5. EL-KUDDÛS BANA NE DİYOR	62
6. ES-SELÂM BANA NE DİYOR?.....	65
7. EL-MÛ'MİN BANA NE DİYOR?	69
8. EL-MÛHEYMİN BANA NE DİYOR?	77
9. EL-AZİZ BANA NE DİYOR?	81
10. EL-CEBBÂR BANA NE DİYOR?.....	87
11. EL-MÛTEKEBBİR BANA NE DİYOR?.....	96

12. EL-HÂLIK BANA NE DİYOR?	104
13. EL-BÂRÎ BANA NE DİYOR?	112
14. EL-MUSAVVİR BANA NE DİYOR?	112
15. EL-GAFFÂR BANA NE DİYOR?	113
16. EL-KAHHÂR BANA NE DİYOR?	121
17. EL-VEHHÂB BANA NE DİYOR?	121
18. ER-REZZÂK BANA NE DİYOR?	131
19. EL-FETTÂH BANA NE DİYOR?	132
20. EL-ALÎM BANA NE DİYOR?	136
21. EL-KÂBİZ BANA NE DİYOR?	142
22. EL-BÂSİT BANA NE DİYOR?	149
23. EL-HÂFİD BANA NE DİYOR?	149
24. ER-RÂFÎ BANA NE DİYOR?	150
25. EL-MU'ÎZ BANA NE DİYOR?	150
26. EL-MUZİL BANA NE DİYOR?	151
27. ES-SEMÎ' BANA NE DİYOR?	151
28. EL-BASÎR BANA NE DİYOR?	156
29. EL-HAKEM BANA NE DİYOR?	156
30. EL-ADL BANA NE DİYOR?	161
31. EL-LATÎF BANA NE DİYOR?	167
32. EL-HABÎR BANA NE DİYOR?	171
33. EL-HALÎM BANA NE DİYOR?	171
34. EL-AZÎM BANA NE DİYOR?	176
35. EL-GAFÛR BANA NE DİYOR?	177
36. EŞ-ŞEKÛR BANA NE DİYOR?	177
37. EL-ALÎ BANA NE DİYOR?	183
38. EL-KEBÎR BANA NE DİYOR?	184
39. EL-HAFÎZ BANA NE DİYOR?	184

40. EL-MUKÎT BANA NE DİYOR?	188
41. EL-HASÎB BANA NE DİYOR?	188
42. EL-CELÎL BANA NE DİYOR?	193
43. EL-KERÎM BANA NE DİYOR?	194
44. ER-RAKÎB BANA NE DİYOR?	194
45. EL-MUCÎB BANA NE DİYOR?.....	198
46. EL-VÂSÎ' BANA NE DİYOR?	202
47. EL-HAKÎM BANA NE DİYOR?	205
48. EL-VEDÛD BANA NE DİYOR?	206
49. EL-MECÎD BANA NE DİYOR?.....	209
50. EL-BÂÎS BANA NE DİYOR?	213
51. EŞ-ŞEHÎD BANA NE DİYOR?	217
52. EL-HAK BANA NE DİYOR?	218
53. EL-VEKÎL BANA NE DİYOR?	218
54. EL-KAVÎ BANA NE DİYOR?	225
55. EL-METÎN BANA NE DİYOR?.....	233
56. EL-VELÎ BANA NE DİYOR?	233
57. EL-HAMÎD BANA NE DİYOR?.....	237
58. EL-MUHSÎ BANA NE DİYOR?	238
59. EL-MÛBDÎ BANA NE DİYOR?	238
60. EL-MUÎD BANA NE DİYOR?.....	239
61. EL-MUHYÎ BANA NE DİYOR?.....	243
62. EL-MUMÎT BANA NE DİYOR?	250
63. EL-HAY BANA NE DİYOR?	251
64. EL-KAYYÛM BANA NE DİYOR?	256
65. EL-VÂCÎD BANA NE DİYOR?.....	256
66. EL-MÂCÎD BANA NE DİYOR?	262
67. EL-VÂHÎD BANA NE DİYOR?	262

68. ES-SAMED BANA NE DİYOR?	266
69. EL-KÂDİR BANA NE DİYOR?	271
70. EL-MUKTEDİR BANA NE DİYOR?	271
71. EL-MUKADDİM BANA NE DİYOR?	272
72. EL-MUAHHİR BANA NE DİYOR?	278
73. EL-EVVEL BANA NE DİYOR?	278
74. EL-ÂHİR BANA NE DİYOR?	285
75. EZ-ZÂHİR BANA NE DİYOR?	285
76. EL-BÂTİN BANA NE DİYOR?	286
77. EL-VÂLÎ BANA NE DİYOR?	286
78. EL-MÜTEÂLÎ BANA NE DİYOR?	287
79. EL-BER BANA NE DİYOR?	287
80. ET-TEVVAB BANA NE DİYOR?	292
81. EL-MUNTAKİM BANA NE DİYOR?	292
82. EL-AFÜV BANA NE DİYOR?	293
83. ER-RAÛF BANA NE DİYOR?	293
84. MÂLİKÜ'L MÜLK BANA NE DİYOR?	298
85. ZU'L-CELÂLİ VE'L-İKRÂM BANA NE DİYOR?	298
86. EL-MUKSİD BANA NE DİYOR?	299
87. EL-CÂMÎ' BANA NE DİYOR?	299
88. EL-GANÎ BANA NE DİYOR?	305
89. EL-MUĞNÎ BANA NE DİYOR?	308
90. EL-MÂNÎ' BANA NE DİYOR?	309
91. ED-DÂR BANA NE DİYOR?	312
92. EN-NÂFÎ' BANA NE DİYOR?	316
93. EN-NÛR BANA NE DİYOR?	317
94. EL-HÂDÎ BANA NE DİYOR?	322
95. EL-BEDÎ BANA NE DİYOR?	326

96. EL-BÂKÎ BANA NE DİYOR?	327
97. EL-VÂRİS BANA NE DİYOR?.....	331
98. ER-REŞİD BANA NE DİYOR?	336
99. ES-SABÛR BANA NE DİYOR?	336

KONU VE SORU FİHRİSTİ

- Allah ﷻ Bize Kendini Nasıl Tanıtır? 17
- Esmâ Zikrinde Yapılan Yanlış Yönlendirmeler..... 36
- Kitapta Kullandığımız Yöntem 47
- Mü'minde Baskın Esmâ Hangisi Olmalı?..... 55
- Dünyada “Bu Benim” Demenin Bir Bedeli Vardır..... 58
- Kâinatın Dini İslam'dır 66
- Makro ve Mikro Teslimiyet Üzerinden İnsana Verilen Mesaj..... 66
- Görmeden Kabul Yöntemi, Ateistlerin de Uyguladığı Bir Yöntemdir ... 72
- Akıl, İnsanın Görünmeyi Gören Gözüdür..... 74
- El-Emin: Arkasından Laf Söyletmez..... 76
- Kahrhâr İsmi Yazılıma Benzer 89
- Dinde Zorlama Yoktur Ama Zıtlar Arasında Vardır 90
- Akıl ve Vicdan da İnsanı Zorlar..... 92
- Evrende, Hayali Bir Yolculuğa Ne Dersiniz? 98
- İnsan Yaratıcı Olabilir mi? 106
- Günahın Gerçek Yüzünü Gösteren Tanım 115
- Aktif Günah İşlenirken, Yapılan Tevbe Fayda Vermeyebilir..... 116
- Bağışlamak, Suça Teşvik Olabilir mi? 118
- Rızık Konusunda, Yasanın İşleyişi 126
- Senin İçin Kur'anın En Çarpıcı Âyeti Hangisidir?..... 126
- Hayatın İçinde Beş Fetih Var 132
- Her İlim İnsanın, Bilmediği Bildiğinden Çoktur 138
- Bütün Varlıklar Konuşur..... 139
- Varlığın Kıymetini Bilme, Yokluğunu Yaşamaya Bağlanmıştır 143
- Kabz ve Bast Kâinata Sürekli Devam Eden Bir Döngüdür 144
- Peygamber Efendimizin Hayatında, Kabz-Bast Döngüsü 147

• Adl, Hak ve Muksit Esmâsı, Hukuk Devleti Olarak Tecelli Eder	165
• Kâinat Bir Mühendislik Harikasıdır	190
• Sünnet-i Seniye Kabul Edilmiş Bir Duadır	200
• Sevginin Yasası: En Çok Seven, En Çok Sevilir	207
• Kâinatın Dekorü İnsanı, İradî Olarak Tevekküle Teşvik Ediyor	221
• Deveyi Bağlamakla, Emniyet Kemerini Takmak Arasındaki İlişki	223
• Allah'ın İktidarı	229
• İnsanın İktidarı Emanettir	230
• Her İnsan Vefî Olmak İçin Dünyaya Gelir	234
• Kâinattaki İşleyen Döngü Yasası	240
• Ölüm Bir Nimet Olabilir mi?	245
• Her İnsan Bir Yazardır	246
• Her Anı Son An Gibi Yaşamak	249
• İbadetler Öğretmendir. Bize Yönetim Ahlakı Öğretir	255
• Günahın Düşmanı, Günahkârın Dostu Olmak	296
• Kâinat Câmî, Yaratılan Her Şey Cemaattir	300
• İnsan Bedeni, Küçük Bir Câmîdir, Aza ve Organlar Cemaattir	301
• İslamın Zenginliğe Bakışı	306
• Allah ﷻ Nurunu Nasıl Tamamlar?	320
• İnsan: Sınırlının İçine Sığmayan Sınırsızdır	327
• Bir Vasiyetname Örneği	334

ÖNSÖZ

KİTABIN FARKI

“Her okuyucunun kitap alırken sorduğu haklı bir soru vardır; “Bu kitabın benzerlerinden farkı nedir?”

Bu kitabın en önemli farkı; Allah’ın isimleriyle ahlaklanmada Peygamber Efendimizi ﷺ merkeze koyması ve her bir esmâyı, Kur’an üzerinden, kâinat üzerinden anlatmanın yanında, Peygamber Efendimizdeki tecellileriyle de anlatmasıdır.

Mesela; kitapta “Rahmân ismi Peygamber Efendimizde merhamet ahlakı olarak, Melik ismi emanet ahlakı olarak, Selâm ismi teslimiyet ahlakı olarak tecelli etti...” dedikten sonra her bir ahlakın Efendimizin hayatındaki karşılığını örnekler üzerinden anlatmaya çalıştık.

Kitabımızın öne çıkan farkına işaret ettikten sonra diğer farklarını da şöyle özetleyebiliriz:

HER ESMÂYA BEŞ FARKLI PENCERDEN BAKTIK

Esmâ-i hüsnâ, bizlere hayatın bütününe kuşatan bir bakış açısı sunuyor. Biz, bu bütünü görmek için her isme beş ayrı pencereden baktık.

- ✓ **Esmânın Tanımı ve Kur’an Üzerinden Verdiği Mesaj:** İlk olarak, her isme Kur’an penceresinden bakıyoruz. O ismin Kur’an referanslı tanımını yaptıktan sonra, Kur’an bütünlüğü içinde verdiği mesajı öne çıkarıyoruz.

- ✓ **Esmâyı Kâinat Kitabında Okumak:** İkinci baktığımız pencere, kâinat penceresi. Bu pencere, esmâ talimi yapan her mü'minin, tefekkür dünyasını zenginleştiriyor. Bu bölümde kâinat bir mescit olurken, her bir esmâ da o mescitte şahit ve zâkir oluyor.
- ✓ **Esmânın Peygamber Efendimizdeki Tecellisi:** Bu pencere, Allah'ın esmâsıyla ahlaklanma konusunda bizlere rehberlik yapıyor. Bu bölümde her bir esmâ ete-kemiğe bürünüyor ve Peygamber Efendimiz ﷺ üzerinde güzel ahlak olarak görünüyor.
- ✓ **Esmâ Bana Ne Diyor:** Bu pencerede, esmâ bizi inşâ ediyor. Her bir esmâ hatip oluyor, biz de ona muhatap oluyoruz.
- ✓ **Esmâ ile Dua:** Bu pencere, diğer pencerelerde işaret edilen filî duaları tamamlayan, kavli duamız oluyor.

NEDEN BÖYLE BİR ÇALIŞMA YAPMA İHTİYACI HİSSETTİK?

Bu çalışmayı yapmamızın iki sebebi vardı: Biri özel, diğeri genel. Özel olan tarafını “ben” diliyle yazmak istiyorum. Bu tarafına “özel” diyorum ama okuduğunuzda göreceksiniz; işin bu tarafı kendini, vahyin rehberliğinde, Peygamberin örneğinde, esmâ ile inşâ etmek isteyen her mü'mini de ilgilendiriyor.

ÖZEL SEBEP

Bana “Esmâ-i hüsnânın önemini ne zaman anladın?” diye bir soru sorulsa, bu soruya cevabım otuzlu yaşlarım olur (1995). O yaşlarda etrafımdaki Müslümanların Kur'an'ı Arapçasından okurken, mealinden okumayışları, içimde sürekli derinleşen bir dertti. Gelecekte bir meal hazırlamaya o yıllarda karar vermiştim.

Bu noktada kendime şu soruyu sordum: “İşe nereden başlamalıyım?” Araştırmalarım sonucunda ulaştığım sonuç şuydu: Çekirdeklerden... Buna, “Kavramlardan başlamak” da diyebiliriz. Kur'an'ı bol meyveli bir bahçeye benzetirsek, Kur'an'ın temel kavramları, o bahçenin çekirdekleri oluyor. Meyveye “gök” dersek, göklere çıkıp o meyveleri yemenin yolu, “köklere” inip kavramlarda derinleşmekten geçiyordu. Bu noktada “Kur'an'ın temel kavramları” başlığı altında içinde yüzlerce kavramın olduğu bir liste hazırladım. 99 esmâ bu

listenin en başındaki kavramlardı. Bu kavramlar üzerinden yapmış olduğum çalışmalarım yıllarca sürdü.

2012 yılına geldiğimde, 99 esmâ dâhil yüzlerce kavram için yaptığım çalışma belli bir noktaya gelmişti. Bu noktaya alt yapı dersek, meal çalışması böyle bir alt yapının üzerine inşâ edildi.

Bugün sizlere sunduğum bu esmâ çalışması, 2012 yılında 2000 sayfa olarak yazmayı planladığım çalışmanın özeti...

Peki, bu esmâ çalışması bana ne kazandırdı? Allah'a hamd ederek söyleyeyim; çok şey kazandırdı. Bana kazandırdıklarını "biz" di- liyle şöyle anlatabilirim.

Bizler genelde "geleneğin" hâkim olduğu bir ortamda doğduk. Çoğunluğumuz itibarıyla Müslümanlığımızı **gelenek** inşâ etti. Vah- yin rehberliğinde, Peygamberin örneğiğinde yapmış olduğunuz esmâ çalışmasında kendinizi yeniden inşâ ediyorsunuz.

Bu inşâda, önce mizacınıza zarf olan fitratı keşfediyor, sonra fit- rat üzerine bina edeceğiniz kişiliğinize ait her parçanın, esmâdaki ve esmâya göre inşâ olmuş en güzel örnekteki ﷻ karşılığına bakıyor- sunuz... Bu parçalar yerli yerine oturduğunda, sağlam bir karakter ortaya çıkıyor.

Bu inşânın sonunda, sizi târif ederken, en çok öne çıkan târifler şunlar oluyor:

- ✓ Olgun/kâmil bir insan,
 - ✓ Her türlü aşırılıktan uzak, dengeli bir insan,
 - ✓ Merhametli, dürüst ve ilkeli bir insan...
- Üçüncü tarifte öne çıkan isimler;
- ✓ Allah'ta, Kur'an'da ve Peygamberde en baskın esmâ¹ olan Rahmân ve Rahîm esmâsı, sizde merhamet olarak öne çıkı- yor.
 - ✓ Adl, Hak ve Muksit esmâsı sizde dürüstlük olarak öne çıkı- yor.
 - ✓ Geri kalan esmâ, sağlam bir karakterin ilke ve prensipleri olarak öne çıkıyor.

1 Bu tespit hakkında açıklama için sayfa 23 bkz.

GENEL SEBEP

Esmâ konusunda çalışma yapan bütün araştırmacılara “Bu isimler en güzel şekliyle kimde tecelli etmiştir? Allah’ın esmâsıyla ahlaklanmada en güzel örnek kimdir?” diye bir soru sorsak, bu sorunun cevabı, Hz. Muhammed ﷺ olur.

Cevap böyle olmasına rağmen, biz yaptığımız araştırmalarda esmâ konusunda Peygamber Efendimizi merkeze koyan bir çalışmaya rastlamadık.²

Bu kitap, bu alandaki boşluğu doldurma adına atılmış minik bir adımdır. Dileğimiz o ki, bu alanda bundan daha güzel kitaplar yazılsın.

Bu çalışma hakkında, giriş bölümünde gereken açıklamaları yaptığımız için önsözümüzü, kısa bir dilekle bitirmek istiyoruz.

Elimizden geldiği kadar güzel ve özgün bir çalışma ortaya koymaya çalıştık. **Kitaptaki bütün güzellikler, onları bize lütfeden Rabbimizdendir. Eksiklik ve kusurlar ise bize aittir.**

Yazarlık hayatımız bize şunu öğretti;

- ✓ Bizi, bize yapılan iltifatlar ve övgülerden daha ziyade,
- ✓ Bize yapılan yapıcı tenkit ve eleştiriler geliştiriyor.

İşte bu yüzden onların **velitahir@bilgeoguz.com** adresi üzerinden tarafımıza iletilmesi bizi ziyadesiyle memnun edecektir.

Hayırlara vesile olması dileğiyle...

Veli Tahir ERDOĞAN

Yağmurlu Büyükoba Köyü / Ağustos 2020

² Biz, yayınevleri üzerinden yaptığımız araştırmalarda bu konuda bir kitaba rastlamadık. Okuyucularımız arasında, böyle bir kitaptan haberdar olan varsa, bizi bilgilendirirse seviniriz.